

Ar domu – iesāktais ir jāizdara līdz galam

Dobelniece SARMĪTE MARCINKEVIČA (attēlā) šodien ir Dobeles 1. vidusskolas direktore. Tā ir skola, kuras durvis mācību gada laikā novadā ver vislielākais skaits skolēnu, jo tur zinības apgūst ap 800 izglītojamo no 1. līdz pat 12. klasei. Lai arī Sarmītes pedagoges stāžs mērāms vairākos gadu desmitos, no šā gada augusta viņai ir sācies jauns dzīves cēliens. Kāpēc tā? Par to sarunā ar «Zemgali».

– Kādi, jūsuprāt, ir svarīgākie ieraksti jūsu CV?

– Tagad, atskatoties pagātnē, jāatzīst, ka ir izveidojusies interesanta situācija manā karjerā. 1988. gadā, ejot uz izglītības pārvaldi, ko tad vadīja Guņars Melnbārdis, darba meklējumos, viņš man sacīja, ka nav brīvu darbavietu. Vienīgi es varētu doties uz Annas Brigaderes pamatskolu un strādāt par direktora vietnieci mācību darbā. Darbu vajadzēja, dēls bija vēl mazs, gribēju strādāt pēc iespējas tuvāk Dobelei.

Annas Brigaderes pamatskola bija mana pirmā darbavietā, kur nostrādāju vienu gadu. Paldies direktorei Astrīdai Gerhardei! Pēc gada Jānis Nemme un Ģertrūde Zabašta mani pārvilināja uz Dobeles 1. vidusskolu par jaunāko klašu mācību pārzini. Tā es daudzus gadus esmu strādājusi par direktora vietnieci mācību jomā gan Dobeles 1. vidusskolā, gan Dobeles sākumskolā. No 2000. gada līdz pat 31. jūlijam biju direktore Dobeles sākumskolā.

Visas darba lietas šajā ziņā pie manis ir nākušas pašas – ar citu cilvēku iedrošinājumu, uzaiicinājumu, mudinājumu, sakot, ka es to varu un kopā mēs paveiksim labas lietas. Tiešām, atskatoties pagātnē, jāatzīst, ka mana karjera šajā ziņā ir veidojusies ļoti interesanti.

– Kāda mācību priekšmeta skolotāja bijāt, kad devāties darba meklējumos 1988. gadā?

– Biju sākumskolas skolotāja. Ieguva pedagoges izglītību studijās Liepājā. Dzīves gaitā, kad izglītības sistēmā ienāca datortehnoloģijas, tās mani ļoti interesēja, tāpēc es ieguva papildizglītību. Kļuva par pamatskolas informātikas skolotāju, bet 2013. gadā ieguva vidusskolas informātikas skolotājas kvalifikāciju.

Man ir vaicāts, kā spēju strādāt ar vecāko klašu skolēniem, ja ilgus gadus esmu vadījusi skolu, kurā ir tikai sākumskolas posma audzēkņi.

No 2005. gada strādāju Dobeles Valsts ģimnāzijā, mācot informātikā vidusskolas posma klasēs. Pēdējos gadus mana darbības joma saistīta arī ar vidējā vecuma skolēniem.

– Kas ierakstīts jūsu dzīvesgājuma sadaļā par vaļaspriekiem?

– Es lepojos, ka no 2000. gada dziedu Dobeles pilsētas kultūras nama sieviešu kori «Vizma». Korī biju arī prezidente. Man patīk, ka «vizmu» darbībā iesaistās visas dzie-

dātājas. Atliek tikai «pamest» ideju, un ir koristes, kas gatavas iesaistīties, lai to īstenotu. Pirms dažiem gadiem Dobeļē notika 20. Vizmu salidojums. Tam nopietni gatavojāmies. Mans pienākums bija digitalizēti sagatavot prezentāciju. Tas bija interesants un arī izzinošs darbs. Par kori un Vizmu salidojumu uzzināju tik daudz kā jauna.

Man patīk aktīvs dzīvesveids. To uzturēt palīdz izbraukumi ar velosipēdu, nūjošana un citas aktivitātes. Kopā ar Dobeles sākumskolas sporta skolotāju Argiju esam veikušas izbraukumu ar velosipēdu pa Kurzemes jūras piekrasti. Toreiz velosipēdus vairāk nesām, nekā ar tiem braucām.

Daudzviet ārpus Latvijas esmu bijusi kopā ar kori. Dzīvesgājumā neesmu rakstījusi par savu jauno aizraušanos – slēpošanu. Pirms diviem gadiem, pāris dienas pirms savas jubilejas, pirmo reizi uzķāpu uz slaloma slēpēm. Mācījos, kā ar tām jārikojas, un jau pēc mēneša braucu uz Karpatiem slēpot. Es vēl joprojām mācos to darīt. Nu jau jūtos drošāk. Esmu iesācēja šajā jomā. Tas ir jauns izaicinājums, ko esmu pieņēmusi par savu. Jā, bet līdzās ir cilvēki, kuri uz to iedrošina.

– Vai pieteikties konkursam uz Dobeles 1. vidusskolas direktora vakanci atkal kāds iedrošināja?

– Protams, ka ir cilvēki, kuri mani mudināja un iedrošināja spert šo soli. Dobeles skolas – sākumskolu un kristīgo pamatskolu – šajā gadā skāra mācību iestāžu reorganizācija. Bija izsludināts konkurss arī uz reorganizētās skolas direktora vakanci. Pieteicās gan kristīgās skolas direktore Vivita Dolotova, gan arī es to izdarīju. Bija skaidrs, ka šim amatam tiks izraudzīta tikai viena kandidātūra. Prieks, ka reorganizēto skolu vadīs Vivita Dolotova!

Es savukārt pēc konkursa esmu izraudzīta direktora amatam Dobeles 1. vidusskolā. Neslēpšu, arī mani mēdz makt šaubas, bet tad paveros uz cilvēkiem, kuri uzņemas augstus amatus, un nodomāju, rau, viņi var. Tad nodomāju, ka arī es varu! Izaicinājumi ir jāpieņem. Par pēdējo no tiem izjūtu mieru. Jā, bija stress, kad gāju uz konkursu. Vakancei bija pieteikušies vairāki cilvēki.

– Ilgus gadus esat vadījusi skolu, kuras audzēkņi ir sākumskolas vecumā. Tad bērni ir paklausīgi, vairāk

uzticas pieaugušajiem. Pēc tam seko tiņa gadi, kad šķiet, ka visu jau zina paši un pieaugušie ir it kā no citas pasaules; jaunieša vecumā cilvēki mēdz būt kā atskabargas. Vai esat gatava šāda veida pārbaudījumam?

– Neslēpšu, mani māc bāžas. Es aprīnoju kolēģus, kuri spēj tikt galā ar audzēkņu pusaudžu krīzi. Tas ir sarežģīts darbs. Man būs jāiet mācīties pie kolēģiem, lūgt viņu padomu un uzklausīt ieteikumus.

Domāju, ka bērnu pusaudžu vecums rada sarežģītu situāciju ne vien skolā, bet arī šo bērnu ģimenēs. Izprast pusaudža rīcību ir grūti. Ģimenē ir viens vai divi pusaudži, bet skolā viņi ir daudz.

Skolotājs nāk uz skolu, lai strādātu, lai bērnam darītu labu, tā allaž saku kolēģiem un audzēkņu vecākiem. Ja izveidojas labs tandēms – skola un vecāki –, darbs veiksies. Ļoti gribētos, lai tā notiek. Paldies vecākiem, ar kuriem man ir bijusi un joprojām ir veiksmīga sadarbība!

Protams, uztrauc jaunieša rīcība, kad viņš savas emocijas pauž agresīvi, ar rupjiem un nelaipniem vārdiem. Pieaugušajiem ir jāzina, kā rīkoties šādā situācijā.

Ļoti ceru, ka, saņemot apmēram 80 cilvēku lielo darba kolektīvu, mums izveidosies laba sadarbība, jo bez komandas darba nevar strādāt. Lielā kolektīvā nevar sagaidīt, lai valdītu vienota noskaņa. Demokrā-

tijā katram ir viedoklis, kuru viņš ir tiesīgs izteikt. Vadības atbildība ir pieņemt optimālu lēmumu. Korī «Vizma» diriģentei ir teiciens «Mēs apspriedāmie, es nolēmu!»

Arī es tā esmu sacījusi. Savā nu jau iepriekšējā darba kolektīvā, kurā pārsvarā bija mana gadagājuma kolēģes, dobelniece, uzklājos tik viedokļu, cik cilvēku, teicu, ka esmu apspriedusies un pieņēmusi lēmumu. Tas ne vienmēr var sakrist ar katru vēlmi. Tas arī ir skaidrs, ka visas risināmās lietas ir jāizdiskutē.

– Kā izjutat, kura būs istā pirmā darba diena jaunajā darba vietā – 1. augusts, kad sāksiet darba gaitas, vai 1. septembris, kad sāksies jaunais mācību gads?

– Mēdz sacīt, ka Jaunais gads skolotājiem ir divas reizes gadā. Tā varu sacīt, ka pirmā diena būs gan 1. augustā, gan 1. septembrī.

Pirms 30 gadiem 1. augustā sāku darba gaitas. Ir izveidojusies numeroloģiskā sakritība. Esmu tikusies ar Dobeles 1. vidusskolas vadības komandu. Pašvaldības vadītājs Andrejs Spridzāns un Izglītības pārvaldes vadītāja Maruta Vajko mani iepazīstināja ar mācību iestādes vadību. Tas nekas, ka ar šiem cilvēkiem biju iepriekš kopā strādājusi. Pirmās darba sarunas jau ir notikušas. Esmu lietas kursā, kas notiek skolā, kā rit darbi, kurus bija plānots paveikt vasarā, lai sagatavotu skolu jaunajam mācību gadam.

Man ir idejas 1. septembrim, bet par tām runāt ir pārāgri.

– Kāpēc izvēlējāties būt skolotāja? Vai tas bija bērnības sapnis? Varbūt tam bija cita ierosme?

– Daudzas manas tagadējās kolēģes bija arī manas skolotājas – Ģertrūde Zabašta, skolotāja Siltumēna, Reņa Lāce. Arī mans, skolniece, 1. septembris bija Dobeles 1. vidusskolā. Toreiz tā tika dēvēta citādi. Esmu dzimusi Dobeļē. Bērnība aizritēja mājā Viestura ielā.

Skolas laikā biju aktiviste. Darbojos pionieru vienībā, komjauniešu organizācijā. Dažkārt šiem aktivistiem bija iespēja jaunākajās klasēs vadīt stundu. Man tas patika. Arī sabiedriskā darbošanās patika. Atkal jāteic, ka mani iedrošināja un mudināja citi cilvēki. Mamma ļoti gribēja, lai es izvēlos skolotājas arodu. Viņa vēlējas, lai viena meita ir skolotāja, otra – mediķe. Tā tas arī ir. Laikam jau šūpuli mamma mums ielika šo domu.

– Bijāt laba skolniece?

– Biju, manuprāt, skolas un sabiedrības prasību respektējoša meitene. Bija mācību priekšmeti, kas padevās labāk, citi – ne tik labi, bet es centos. Ja kaut kas nepadevās, to «piesedzu» ar sabiedrisko aktivitāti.

Atceros, skolā bija «Goda dēlis», kur lika labāko skolēnu fotogrāfijas. Man allaž gadījās viena viduvēja atzīme, kuras dēļ tur manas fotogrāfijas nebija. Man ļoti gribējās, lai arī mans foto ir pie labākajiem.

Vidusskolas klasē audzinātājs bija Žanis Kārklis. Tajā laikā mēs nenovērtējām skolotāja pedagoģisko intuīciju, kurš iemācīja mums pašorganizēties, uzņemties pašiniciatīvu. Viņš mums uzticējās.

Pateicoties skolotājam, mēs kā klases kolektīvs vēl joprojām turamies kopā – vismaz daudzi no mums.

Viņš allaž atgādināja, ka ir iemesls tikties – gan, ja bija jubileja kādam, gan apritējis zīmīgs laiks kopš skolas absolvēšanas.

– Izvērtējot savu pieredzi, noteikti varat sacīt, ka skolotājs katrā cilvēkā dzīvē ir ļoti svarīgs cilvēks un spēj atstāt dziļas pēdas katrā personības veidošanā.

– Līdzīgi kā mammas aug līdzīgi saviem bērniem, arī skolotājs izaug līdz ar saviem skolēniem. Nav viegli būt skolotājam.

(Vēl – 8. lappusē)

Foto no Sarmītes Marcinkevičas albuma

Raksts sagatavots ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķprogrammā «Reģionālo un vietējo mediju atbalsta programma» atbalstītais projekts Nr. 2/MEDIA/17/028 «Zemgalešu dzīves spoguļis».